

Видавнича група «Наукові перспективи»

Християнська академія педагогічних наук України

«Вісник науки та освіти»

№ 12(42) 2025

Київ – 2025

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

"Bulletin of Science and Education"

№ 12(42) 2025

Kyiv – 2025

«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2025. № 12(42) 2025. С. 3236

Рекомендовано до видавництва Всеукраїнською Асамблеєю докторів наук з державного управління (Рішення від 31.12.2025, № 11/12-25)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки (спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології (спеціальність - 035 філологія)

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання та Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а, також, культурології та мистецтвознавства з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а, також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходиться застосування тематики наукового журналу

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Гурко Олена Василівна - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна)

Редакційна колегія:

- ✦ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✦ Афонін Едуард Андрійович - доктор соціологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, (Київ, Україна)
- ✦ Булатов Валерій Анатолійович - старший викладач кафедри дизайну Українського гуманітарного інституту, член спілки дизайнерів України
- ✦ Вакулик Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✦ Волошенко Марина Олександрівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи, Національний університет "Одеська політехніка" (Одеса, Україна)
- ✦ Вуколова Катерина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Дніпро, Україна)
- ✦ Головна Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✦ Гончарук Віталій Володимирович – к.пед.н., старший викладач кафедри хімії та екології «Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини», (м. Умань, Україна)
- ✦ Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- ✦ Колмикова Олена Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- ✦ Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)

- ✦ Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✦ Кулікова Тетяна Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я людини, методист Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка“ Полтавської обласної ради; Експерт Державної Служби якості освіти з питань акредитаційної експертизи освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти; Член Української асоціації дослідників освіти (Кременчук, Україна)
- ✦ Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- ✦ Линтвар Ольга Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✦ Литвинська Світлана Віталіївна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету, (Київ, Україна)
- ✦ Матійчин Ірина Мстиславівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування Навчально-наукового інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)
- ✦ Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✦ Мацько Віталій Петрович - доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (Хмельницький, Україна)
- ✦ Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✦ Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- ✦ Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- ✦ Міщенко Ірина Іванівна - кандидат мистецтвознавства, доцент, Заслужений працівник культури України, член Національної спілки художників України, доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (Київ, Україна)
- ✦ Ніколаєв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методику її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- ✦ Новік Крістіна Іванівна - координатор освітньо-технологічних проєктів в TeachEd (Великобританія)
- ✦ Осова Ольга Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземної філології Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (Харків, Україна)
- ✦ Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- ✦ Потенко Людмила Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, директор Черкаського інформаційно-учбового тренінгового центру Національного університету «Одеська юридична академія», доцент кафедри іноземних мов НУ «ОЮА», членкиня Центру українського-європейського наукового співробітництва (Одеса, Україна)
- ✦ Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- ✦ Прокопович Лада Валеріївна - доктор філософських наук, професор кафедри культурології та філософії культури Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- ✦ Равлюк Тетяна Анатоліївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
- ✦ Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- ✦ Рубан Микола Юрійович - доктор філософії з історії та археології, член правління Луганського обласного об'єднання ВУТ "Просвіта" імені Тараса Шевченка, голова правління громадської організації "Фонд відновлення залізничної спадщини України" (Київ, Україна)
- ✦ Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського (Одеса, Україна)
- ✦ Сидоренко Сергій Іванович - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✦ Синявська Олена Олександрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (Одеса, Україна)
- ✦ Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- ✦ Скляр Ірина Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології, доцент кафедри світової літератури Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ Донбаський Державний педагогічний університет, постдокторант (м. Дніпро, Україна)
- ✦ Степанова Наталія Михайлівна - кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти, заступник з науки директора ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (Черкаси, Україна)

- ✚ Стратулат Наталія Вікторівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування (Київ, Україна)
- ✚ Супрун Володимир Миколайович – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- ✚ Тележкіна Олеся Олександрівна - доктор філологічних наук (спеціальність "Українська мова"), доцент, професор кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, (Харків, Україна)
- ✚ Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- ✚ Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- ✚ Федотова Оксана Олегівна - доктор історичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри інформаційної діяльності Маріупольського державного університету (Київ, Україна)
- ✚ Чікарькова Марія Юріївна - доктор філософських наук (спец. "філософія культури"), професор кафедри філософії та культурології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
- ✚ Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- ✚ Шевель Інна Петрівна - кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв (Київ, Україна)
- ✚ Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- ✚ Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- ✚ Щербак Олена Володимирівна - кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв, Україна)
- ✚ Ярослав Сирник - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)

Статті розміщені в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «ФІЛОЛОГІЯ»

Khalabuzar O.A., Dubrova O.V., Shkola I.V. <i>PHONETIC FEATURES OF SPEECH AS A CHARACTER- CREATIVE DEVICE (BASED ON THE MATERIAL OF THE SPEECH ANALYSIS OF THE CHARACTERS OF THE "LORD OF THE RINGS" TRILOGY)</i>	36
Kostiuk Yu.M. <i>INTERNET COMMUNICATION AS A SOURCE FOR LINGUISTIC RESEARCH: TERMS, FEATURES, GENRES</i>	53
Kurashyna A.V. <i>LEXICAL AND GRAMMATICAL FEATURES OF DISSENTING OPINIONS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS</i>	64
Lemberskyi O.Yu., Lysenko Ye.A. <i>TEACHING READING SKILLS IN A FOREIGN LANGUAGE AT A NON-LINGUISTIC UNIVERSITY</i>	78
Navolokina A. <i>FOREIGN LANGUAGE AS A TOOL FOR EFFECTIVE MARKETING COMMUNICATION IN THE INTERNATIONAL BUSINESS ENVIRONMENT</i>	91
Pryma V. <i>THE A-TO-Z DESIGN TERMINOLOGY: ESSENTIAL ENGLISH VOCABULARY FOR DESIGNERS</i>	102
Savina Yu.O., Vvedenska T.Yu., Stoliarska O.V., Shabanova K.I., Anabtavi M.S. <i>TERMINOLOGY IN THE TEXTS OF MARKETING ANALYTICS: BASED ON MARKETING ANALYSIS OF STARBUCKS</i>	112

- Serhiienko L.V., Shuhai A.Yu., Badior N.B.** 123
*STRATEGIC MANAGEMENT OF LEXICAL NON-EQUIVALENCE
IN MILITARY AND LEGAL TRANSLATION: AN EVALUATION OF
FUNCTIONAL SUBSTITUTION, GENERALIZATION, AND
TRANSFORMATIONAL TRANSLATION TECHNIQUES*
- Stepanova I.S., Nykyporets S.S., Hadaichuk N.M., Boiko Yu.V.,
Slobodianiuk A.A.** 140
*HEDGING AND EPISTEMIC MODALITY IN ACADEMIC
DISCOURSE: LINGUISTIC MARKERS OF CAUTION AND NON-
CATEGORICAL CLAIMING*
- Toma N.M., Kurashyna A.V., Tryhub O.I.** 156
*THE ROLE OF STUDENT FEEDBACK IN EVALUATING
GRAMMAR TEACHING METHODS*
- Vereshchak Yu.** 168
*COMPARATIVE ANALYSIS OF BRITISH, AMERICAN,
CANADIAN, AND AUSTRALIAN ENGLISH GRAMMAR
STRUCTURES*
- Vitiak Yu.M., Tsepeniuk T.O.** 180
*PARATEXTUAL SHIFTS IN TRANSLATIONS OF GEORGE
ORWELL'S ANIMAL FARM*
- Vorova T.P.** 192
*THEORETICAL FRAMEWORK FOR INTERPRETATION OF
MEANINGS AND SIGNS (HERMENEUTIC APPROACH)*
- Бабій І.М.** 209
*ТВОРЕННЯ ТА СЕМАНТИКА ІМЕННИКОВИХ АВТОРСЬКИХ
НЕОЛОГІЗМІВ У ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ ВАЛЕРІЯ
ШЕВЧУКА*
- Бегмат А.О.** 224
*МОВНО-СТИЛЬОВІ МЕХАНІЗМИ ФІЛОСОФІЗАЦІЇ ЖІНО-
ЧОЇ ПОЕЗІЇ В АНГЛОМОВНОМУ, УКРАЇНСЬКОМУ ТА
КИТАЙСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРНИХ КОНТЕКСТАХ: КОГНІ-
ТИВНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ЛІРИКИ ЛУЇЗИ
ГЛЮК УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ*

- Бегмат А.О.** 235
*ПОЕТИКА ІНТИМНОГО МОВЛЕННЯ В ЖІНОЧІЙ ЛІРИЦІ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ:
ІНТЕРКУЛЬТУРНА ВЗАЄМОДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА
КИТАЙСЬКОЇ ПОЕЗІЇ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРЧОСТІ ЛІНИ
КОСТЕНКО ТА ШУ ТІН)*
- Беринець В.В.** 248
*ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СКЕТЧИНГУ В РОЗВИТКУ
ВІЗУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ТА КРЕАТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ
МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ*
- Бец І.О., Бец Ю.І.** 267
*СЛОВОТВОРЧІ ІННОВАЦІЇ В АНГЛОМОВНІЙ ВІЙСЬКОВІЙ
СФЕРІ ТА СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ
ТРУДНОЩІВ*
- Бірецька Л.С., Кондратюк А.Л., Мазур Н.В.** 277
*ВИКОРИСТАННЯ РОЛЬОВИХ ІГОР У ФОРМУВАННІ
АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ*
- Бойко О.В.** 286
*ОБРАЗ СТРАХУ В ОДНОЙМЕННОМУ РОМАНІ ОЛЕНИ
ЗВИЧАЙНОЇ*
- Вайдич Т.В., Боклах Д.Ю.** 296
*ЕВОЛЮЦІЯ ОБРАЗУ ГЕРОЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА СВІТОВІЙ
ДИТЯЧІЙ ПРОЗІ ХХІ СТОЛІТТЯ В КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОДІЇ
ТРАДИЦІЙНИХ І ПОСТМОДЕРНИХ НАРАТИВНИХ СТРАТЕ-
ГІЙ*
- Валуєва Н.М., Кузьменко Н.В., Романюха М.В.** 309
*ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТ АНГЛО-ФРАНЦУЗЬКОЇ
ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ*
- Валуєва Н.М., Романюха М.В.** 321
*ЛЕКСИКОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ АНГЛОМОВНИХ ЗАПО-
ЗИЧЕНЬ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ*

- Василенко О.В., Мисечко О.В., Гризодуб Р.В., Кочмар Д.А.** 332
*ВІДОБРАЖЕННЯ ГЕНДЕРНИХ РОЛЕЙ У СУЧАСНОМУ
АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕ-
РІАЛІ БРИТАНСЬКОЇ ТА АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ)*
- Ватченко С.О., Максютенко О.В.** 340
*ТЕОРІЯ АВТОРА В ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІЙ НАУЦІ
НА РУБЕЖІ ХХ – ХХІ ст.*
- Вільчинська Т.П., Вільчинський О.К.** 351
*ОДНОСКЛАДНІ РЕЧЕННЯ ЯК СИНТАКСИЧНА КАТЕГОРІЯ:
ПАРАДИГМАЛЬНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ В
ХУДОЖНЬОМУ МОВЛЕННІ*
- Воробйова Л.В., Бочкар А.О.** 367
*ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ
МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ*
- Герасименко О.Ю., Ткаченко І.Д.** 377
*ФРАЗЕОЛОГІЧНА СИСТЕМА МОВИ: АФОРИЗМИ,
ПРИКАЗКИ Й ПАРЕМІЇ В АСПЕКТІ ПОНЯТІЙНОЇ
СТРУКТУРИ, ТИПОЛОГІЇ ТА ФУНКЦІЙ*
- Гоголь Н.В., Гричаник Н.І.** 391
*ХУДОЖНЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕМИ «ДІТИ ТА ВІЙНА» У
ТВОРАХ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ*
- Грицак Н.Р.** 408
*ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ У СУЧАСНОМУ ІСТОРИЧНОМУ
ДЕТЕКТИВІ: СПОСОБИ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ІСТОРИЧНИХ
ПОДІЙ*
- Данильчук Д.В., Горецька С.Д.** 423
*ФАМІЛЬНО-МЕМОРАТИВНІ НАЗВИ В УРБАНОНІМІКОНІ
МІСТА КИЄВА ХХ–ХХІ СТ.*
- Дзира І.Я.** 445
*ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОЛІВОКАТИВА В ДІЛОВОМУ
ЛИСТУВАННІ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕТЬМАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ*

- Дихта Н.М., Марчук І.П.** **458**
ПРОФАЙЛІНГ ТА ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ОПАНОВУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
- Дроботенко В.Ю., Стишов О.А.** **471**
ВИКЛАДАННЯ ПРАВОПИСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ПРАКТИКУМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
- Заїкіна Л.В., Бачинська Л.Л.** **481**
АВСТРАЛІЙСЬКИЙ СЛЕНГ ЯК СОЦІОЛІНГВІСТИЧНЕ ЯВИЩЕ: ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ, МЕХАНІЗМИ СЛОВОТВОРУ ТА СУЧАСНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ
- Зуєнко М.О.** **490**
ТРАВМАТИЧНИЙ ДОСВІД ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ В ЛІТЕРАТУРІ «ВТРАЧЕНОГО ПОКОЛІННЯ» (Е. М. РЕМАРК – Е. ГЕМІНГВЕЙ – Р. ОЛДІНГТОН)
- Івахненко А.О.** **502**
ВАРІАТИВНІСТЬ ПЕРЕДАЧІ ТЕРМІНІВ У РОМАНІ ТЕСС ГЕРРІТСЕН THE SINNER
- Ільченко І.І.** **514**
ВИВЧЕННЯ ОНОМАСТИКИ В КУРСІ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПРАКТИКУМУ ІЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
- Каніболоцька О.А., Рось С.В.** **524**
ЗАПОЗИЧЕННЯ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ: ІСТОРИКО-ЛІНГВІСТИЧНИЙ, СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ
- Карабітська Н.О.** **538**
ЛЕКСИКА ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ У ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ
- Кердівар Н.І.** **556**
КОЛІР ЯК НАРАТИВНИЙ КОД У РОМАНІ МАРКУСА ЗУЗАКА «КРАДІЙКА КНИЖОК»: СЕМАНТИКА ЛЕКСЕМ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ КОЛЬОРУ

- Кобзар О.І., Єжелій Ю.О., Педченко Н.С., Гасій О.В., Франко Л.С.** 571
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ: ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНИЙ АСПЕКТ
- Кобчінська О.І.** 586
ПРИВИД АВТОРА: СИМУЛЯКРИ І СИМУЛЯКРИЗАЦІЯ В РОМАНІ РЕБЕККИ КВАН «ЖОВТОЛИКА» (2023)
- Ковтун О.В.** 602
АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЄСЛОВА В СУЧАСНІЙ ГРАМАТИЦІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
- Крепель В.І., Ганецька Л.В.** 614
НІМЕЦЬКА ЮРИДИЧНА МОВА ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИКИ
- Криницька Н.І., Солodka Л.О.** 633
ТРОЯНСЬКИЙ МІФ ЯК МОДЕЛЬ ОСМИСЛЕННЯ ВОЄННОЇ ТРАВМИ В НІМЕЦЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ХХ СТОЛІТТЯ
- Кудрявцева Н.А.** 656
НЕОЛОГІЗАЦІЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗНАЧЕНЬ У ВІЙСЬКОВОМУ СЛЕНГУ: МЕХАНІЗМИ МЕТАФОРИЗАЦІЇ ТА МЕТОНІМІЇ (НА ПРИКЛАДІ НАЗВ ОЗБРОСННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ)
- Кулик О.Д., Овсієнко Л.М., Кардаш Л.В.** 670
ПРАГМАТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАГОЛОВКІВ УКРАЇНСЬКИХ ОНЛАЙНОВИХ МЕДІА
- Лазаренко Г.С., Козак С.В., Мединська С.І.** 685
ЦИФРОВА ПЕРСОНАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
- Лещенко О.П.** 700
ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА УТВОРЕННЯ ЛЕКСИЧНИХ НЕОЛОГІЗМІВ

УДК 811.112.2'276.6:34

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-12\(42\)-614-632](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-12(42)-614-632)

Крепель Віра Іванівна кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Факультету права та міжнародних відносин, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, <https://orcid.org/0000-0002-8000-8920>

Ганецька Людмила Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Факультету права та міжнародних відносин, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, <https://orcid.org/0009-0009-9938-8343>

НІМЕЦЬКА ЮРИДИЧНА МОВА ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИКИ

Анотація. У статті здійснюється лінгвістичний аналіз німецької юридичної мови як фахової мови, зокрема виокремлюються морфологічні та синтаксичні особливості юридичних текстів, аналізується структура складних іменників і їх переклад українською мовою, розглядаються основні види скорочень та запозичень, вказується на гендерний аспект в текстах законів. Німецька юридична мова належить до офіційно-ділового стилю, який вирізняється застосуванням спеціальних термінів, чіткістю, точністю і стандартизацією, але й громіздкими синтаксичними конструкціями, часто незрозумілими для непрофесіоналів. У статті аналізуються засоби реалізації характерного для німецької юридичної мови номінального/іменникового стилю: переважання в текстах законів іменникових груп, наявність значної кількості іменників, зв'язаних між собою родовим відмінком або прийменниками, та вживання великої кількості складених іменників. Серед ознак номінального стилю називається наявність поширених означень та прийменників з іменниками замість підрядних речень, які інтерпретуються як прояв закону мовної економії в юридичних текстах. Відмічається також загальною характерне для фахових мов переважання пасивних форм дієслова у юридичних текстах. Як специфічна характеристика німецької юридичної мови розглядається широке вживання скорочень у назвах законів, судів та у цитуваннях параграфів законів, використання латинської фразеології та вживання іменників на позначення професій або роду діяльності людини переважно лише у чоловічому роді. Автори аналізують тексти Цивільного кодексу і відзначають велику частотність складних синтаксичних конструкцій, зокрема підрядних

означальних та умовних речень, а також наявність суто юридичних прийменників у юридичних текстах, ці прийменники зазвичай не вживаються в розмовній мові або в літературних текстах. Стаття буде цікавою не лише філологам, але й студентам юридичних факультетів, спеціалістам права, міжнародного права, суспільної комунікації та світової політики.

Ключові слова: фахова мова, німецька юридична мова, номінальний стиль, складені іменники, скорочення, запозичення, складний синтаксис текстів законів

Krepel' Vira PhD in Philology, Associate Professor, Head of Foreign Languages Chair for the Department of Law and Foreign Relations, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, <https://orcid.org/0000-0002-8000-8920>

Ganetska Lyudmyla PhD in Philology, Associate Professor of Foreign Languages Chair for the Department of Law and Foreign Relations, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, <https://orcid.org/0009-0009-9938-8343>

GERMAN LEGAL LANGUAGE AS AN OBJECT OF LINGUISTICS

Abstract. The article is devoted to the linguistic analysis of the German legal language as a language used for professional purposes. In particular it highlights the morphological and syntactic features of legal texts, analyses the structure of compound nouns and their translation into Ukrainian, considers the main types of shortenings and borrowings, and points out the gender aspect in legal texts. The German legal language belongs to the official business style, which is distinguished by the use of special terms, clarity, accuracy and standardization but also by sophisticated syntactic constructions that are often incomprehensible to non professionals. The article analyzes the means of implementing the nominal/noun style characteristic of the German legal language: the predominance of noun groups in legal texts, the presence of a significant number of nouns joined together by the genitive case or prepositions, and the use of a large number of compound nouns. Among the features of the nominal style is the presence of extended definitions and nouns with prepositions instead of subordinate clauses, which demonstrate the law of linguistic economy in legal texts. The predominance of passive verb forms in legal texts, which is generally characteristic of professional languages, is also noted. The extensive use of abbreviations in the titles of laws and courts and in the citations of legal items; the

use of Latin phraseology and the use of nouns to denote professions or types of human activity predominantly in the masculine gender are considered specific characteristics of the German legal language. The authors analyse the texts of the Civil Code and note high frequency of complex syntactic constructions, in particular subordinate attributive and conditional clauses, as well as the presence of prepositions pertinent exclusively to legal sphere, which are not used in literary texts or every day speech. The article will be of interest not only to philologists but also to students of law, specialists in law, international law, public communications and world politics.

Keywords: professional language, German legal language, nominal style, complex nouns, abbreviations, borrowings, complex syntax of legal texts

Постановка проблеми. Німецька юридична мова належить до фахових мов, які, з одного боку, мають певні особливості, характерні для цієї мовної сфери, а з іншого боку, використовують загальноповседневну писемну мову з її морфологією та синтаксисом. У цьому сенсі юридична мова може розглядатися як цілісна мова, якою користуються майбутні юристи під час навчання, а також юристи у своїй професійній діяльності при розробці законів, здійсненні правосуддя та займанні правом як наукою. Мова юридичної практики в усіх галузях права базується на єдиних мовних законах певної мови, у нашому випадку німецької мови. Отже, коли ми говоримо про особливість фахових мов, ми маємо на увазі наявність спеціального набору лексичних одиниць, орієнтованого на потреби певної фахової галузі, який має плавні та гнучкі зв'язки із загальноповседневним словником, що також присутній у фаховій мові. З іншого боку, остання характеризується специфічною частотою використання певних граматичних, синтаксичних і стилістичних засобів. Юридична німецька мова як фахова мова призначена для точного, однозначного і релевантного опису фактів і завданням наукових пошуків є визначення кореляції загальномовних законів та специфічних рис, притаманних саме німецькій юридичній мові.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Природа термінів, їх види та класифікації, лінгвістичні особливості, що відрізняють один термін від інших слів, досліджувалися багатьма вченими, серед яких Н. П. Білозерська, Д. С. Лотте, М. О. Вакуленко, І. С. Квітко та М. М. Глушко.

Роботи Р. В. Кацавця, В. П. Даниленка, Д. Г. Баранника, О. А. Лисенка, В. М. Лейчика та З. Поммера були спрямовані на дослідження структурних та семантичних особливостей термінів, що допомогло проаналізувати юридичні терміни на предмет наявності таких структур та семантичних зв'язків. Одним з перших на юридичну німецьку мову з лінгвістичної точки

зору подивився німецький вчений Райнер Віммер [1]. В. І. Карабан, А. Л. Семенов та О. А. Шаблій присвятили свої дослідження визначенню трансформацій при перекладі німецьких юридичних термінів, О.А. Шаблій [2] у своїй докторській дисертації викладає результати вивчення теоретичних та методичних засад німецько-українського перекладу, а Н.П. Курах [3] працює в руслі типологічного зіставлення німецької та української фахової мови юриспрудентії.

Мета дослідження. У термінології існує кілька позначень мови права: мова правової системи, юридична мова, мова законів та офіційна мова, юридично-адміністративна мова, судова та адміністративна термінологія, мова юристів, юридична фахова мова, мова законів, мова права та адміністративна мова. Мова правової практики у всіх галузях права спирається на мову законів, яка є в основному єдиною за лексикою та синтаксисом, проте має певні особливості, вчені говорять про незрозумілість юридичної термінології та пояснюють це високим рівнем абстракції, власними поняттями і термінами та громіздким стилем з довгими реченнями, а також великою кількістю іменників.

Метою цього дослідження є виявлення специфічних рис, що характеризують юридичну німецьку мову на лексичному, морфологічному та синтаксичному рівнях.

Право в Німеччині є писаним правом, тобто всі правові норми є писаними і мають різний ранг. На вершині стоїть Конституція Федерації та конституції земель, а також загальні норми міжнародного права, нижче за рангом – офіційні федеральні та земельні закони, прийняті федеральним парламентом (Бундестагом) та парламентами земель. Найнижчий ранг займають постанови та статuti, прийняті федеральним урядом або урядом землі, громадою або об'єднанням громад.

До юридичних документів належать різні види документів, такі як договори, судові рішення, тексти законів та офіційні довідки. Вони можуть існувати як у письмовій, так і в цифровій формі, якщо відповідають певним правовим стандартам. Договори та угоди - це трудові договори, договори оренди, договори купівлі земельних ділянок або цінних паперів, а також угоди про надання послуг або здійснення платежів. До судових документів належать судові рішення, арбітражні рішення, судові постанови та судові справи. Законодавчі та офіційні документи містять тексти законів, постанови, директиви та офіційні повідомлення. Економічними та корпоративними документами є бізнес-звіти, статuti, внутрішні директиви, а також установчі документи підприємства. Крім того, існують ще документи для особистої правової безпеки: прикладом цього є власноручний заповіт або генеральна довіреність. Кожна з цих груп документів має свої

специфічні особливості, такі як архітектоніка тексту, спеціальна лексика, сталі мовні сполуки, синтаксична структура, стилістичні особливості тощо.

Об'єктом дослідження виступають тексти законів Цивільного кодексу Німеччини та юридичні терміни, зафіксовані в юридичних тлумачних, двомовних та багатомовних словниках.

Предметом наукових пошуків є лінгвістичні особливості німецької юридичної мови.

Завдання дослідження:

- виокремити основні лінгвістичні особливості юридичних текстів німецької мови;
- проаналізувати морфологічну структуру, семантику та переклад українською мовою складених слів німецької юридичної мови;
- охарактеризувати морфологічні та синтаксичні особливості німецькомовних юридичних текстів;
- розглянути види скорочень та запозичень в текстах законів;
- вказати на гендерний аспект юридичних текстів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для ілюстрації відмінностей між загальноновживаною, зрозумілою для всіх членів спільноти мовою (без діалектів і фахової лексики) та юридичною німецькою мовою часто наводять як приклад казку «Червона шапочка». Щоб побачити ці відмінності, ми обрали три тексти, з них текст 1 написаний канцелярською мовою, текст 2 – мовою адвокатів і текст 3 – юридичною та загальноновживаною мовою.

Текст 1. «Червона шапочка» юридично-адміністративною мовою [4]

Im Kinderanfall unserer Stadtgemeinde ist eine hierorts wohnhafte noch unbeschulte

Minderjährige aktenkundig, welche durch ihre unübliche Kopfbekleidung aktenkundig Rotkäppchen genannt zu werden pflegt. Der Mutter besagter Rotkäppchen wurde seitens ihrer Mutter ein Schreiben zustellig gemacht, in welchem dieselbe Mitteilung ihrer Krankheit und Pflegebedürftigkeit machte, worauf die Mutter der Rotkäppchen dieser die Auflage machte, der Großmutter eine Sendung von Nahrungs- und Genußmitteln zu Genesungszwecken zuzustellen.

Текст 2. «Червона шапочка» мовою адвоката [5]

Es war einmal eine Minderjährige. Der Überlieferung nach im vorpubertären Alter. Die Eltern des Mädchens hatten ihr in Ausübung des ihnen gesetzlich eingeräumten Namenbestimmungsrechts (§1627 Abs.1, 2 BGB) den Rufnamen Rotkäppchen gegeben. Rotkäppchen wurde von der Mutter beauftragt

(§ 622 BGB), *Kuchen und Wein zu der im Walde wohnenden kranken Großmutter zu bringen, ohne dass übermittelt ist, ob es sich dabei um die Großmutter väterlicher- oder mütterlicherseits handelte.*

Текст 3. «Червона шапочка» юридичною мовою та загально-вживаною мовою [6]

1) Es war einmal ein junges Mädchen, das immer ein rotes Käppchen auf dem Kopf trug. Alle nannten es deshalb Rotkäppchen.

Als in unserer Stadt wohnhaft war eine Minderjährige aktenkundig, welche infolge ihrer hierorts üblichen Kopfbedeckung gewohnheitsrechtlich „Rotkäppchen“ genannt zu werden pflegte.

2) Eines Tages wollte Rotkäppchen seine Oma besuchen, das in einem kleinen Häuschen am Stadtrand lebte. Die Mutter sagte zu Rotkäppchen: „Oma ist ganz allein und freut sich deshalb sehr, wenn du sie besuchst. Aber bleib unterwegs durch den Wald auf den breiten Wegen, denn der Wald ist ganz unheimlich.“

An einem im Nachhinein nicht mehr genau zu definierenden Tag hatte sie die Absicht, ihrer ordnungsgemäß im Außenbereich wohnenden Großmutter einen Besuch abzustatten. Vor seinem Abgang wurde Rotkäppchen seitens seiner Mutter über das Verbot betreffs Verlassens der Waldwege auf Kreisebene belehrt.

3) Rotkäppchen vergaß aber ganz schnell die guten Worte der Mutter und ging immer tiefer in den Wald hinein, weil dort die schönsten Blumen wuchsen. Da kam auf einmal ein Wolf.

R. machte sich infolge der Nichtbeachtung dieser Vorschrift strafbar und begegnete beim Überschreiten des diesbezüglichen Blumenpflückverbots einem polizeilich nicht gemeldeten Wolf ohne festen Wohnsitz.

Вже з цього короткого уривка та з наведених вище версій казки можна вивести особливості юридичної мови, а саме:

- велика кількість іменників, пов'язаних між собою родовим відмінком або прийменниками: *das Verbot betreffs Verlassens der Waldwege auf Kreisebene*

- значна кількість складених слів: *Namenbestimmungsrecht, Pflegebedürftigkeit*

- прийменники писемної мови, часто з родовим відмінком: *infolge der Nichtbeachtung, seitens seiner Mutter, betreffs Verlassens der Waldwege*

- прийменники з іменником замість підрядного речення: *machte sich infolge der Nichtbeachtung dieser Vorschrift strafbar und begegnete beim Überschreiten des diesbezüglichen Blumenpflückverbots...*

- сталі іменниково-дієслівні сполуки: *die Absicht haben, einen Besuch abstaten*

- розширений партицип I або партицип II як атрибут, також герундив:
An einem im Nachhinein nicht mehr genau zu definierenden Tag, in Ausübung des ihnen gesetzlich eingeräumten Namenbestimmungsrechts
- номіналізація: *infolge der Nichtbeachtung*
- іменник з прийменником: *Wolf ohne festen Wohnsitz*
- пасивний стан: *Der Mutter besagter Rotkäppchen wurde seitens ihrer Mutter ein Schreiben zustellig gemacht*
- високий ступінь абстракції: *ihrer ordnungsgemäß im Außenbereich wohnenden Großmutter*
- скорочення: *in Ausübung des ihnen gesetzlich eingeräumten Namenbestimmungsrechts (§1627 Abs.1, 2 BGB)*

Багато прикладів для демонстрації характерних рис юридичної німецької мови запозичено з Цивільного кодексу Федеративної Республіки Німеччини (*Bürgerliches Gesetzbuch - BGB*) [7], який є настільною книгою студентів, що вивчають право. Цивільний кодекс був прийнятий для Німецького Рейху 18 серпня 1896 і набрав чинності 1 січня 1900 року. Цивільний кодекс як систематичне центральне регулювання німецького приватного права, містить п'ять книг, це: Загальна частина (§§ 1-240), Зобов'язальне право (§§ 241-853), Речове право (§§ 854-1296), Сімейне право (§§ 1297-1921) та Спадкове право (§§ 1922-2385). Переклад цього німецького цивільного уложення є лише російською мовою, українською, на жаль, немає. Загалом в Україні існує гостра потреба в німецько-українських та українсько-німецьких фахових словниках, проте процес підготовки таких словників просувається дуже повільно. Гарним прикладом у цьому відношенні може слугувати Німецько-українсько-російський коментований словник з адміністративного права [8].

Складені слова

Як уже згадувалося, німецька юридична мова характеризується утворенням і вживанням великої кількості складених слів, тобто два або більше слів утворюють новий іменник. Процес словоскладення зазвичай відбувається за допомогою сполучних елементів, найчастіше за допомогою суфікса «-s», «-s» завжди стоїть між іменниками після закінчень іменників на *-ung, -keit-, -heit-, -schaft, -ion, -tät, -ling, -tum*: *der Mutterschaftsurlaub, die Eigentumswohnung* та після іменникових інфінітивів: *die Vertrauenssache, der Verhaltensforscher*. Іншими сполучними елементами у складних словах виступають: «-e» *das Tagebuch*, «-es» *das Gesetzeswerk*, «-n» *die Rentenerhöhung*, «-en» *die Präsidentenwahl*, «-er» *der Kinderwagen*, «-ens» *der Herzenswunsch*.

Складені слова є характерною рисою німецької юридичної мови, але вони створюють великі труднощі іноземним студентам при перекладі.

Насамперед слід підкреслити, що іменники в німецькій мові становлять найчисленнішу частину мови, різні словники налічують від 350 000 до 500 000 слів, при цьому не враховуються складені терміни, які не зафіксовані в словниках. За дослідженнями німецьких та українських лінгвістів, частка іменників у німецьких юридичних текстах становить близько 35 %, а в українських — 34 %. [9, с. 141]. При цьому словоскладення називають найпродуктивнішим видом словотворення в німецькій мові. Лінгвісти пояснюють утворення складених слів законом мовної економії, коли одне слово замінює цілу групу іменників або підрядне речення [10, с. 74]. Однак спрощення мовного виразу не спрощує змістовної сторони мовного знака.

За морфологічним критерієм складені слова можуть належати до будь-якої частини мови (*höchstwahrscheinlich* — модальне слово, *demzufolge* — прислівник, *kennenlernen* — дієслово, *blaugrün* — прикметник). У складених іменниках останній компонент завжди є іменником: *der Neubaukredit* (*Neu/bau/kredit*) → [прикметник + іменник + іменник] – кредит, наданий для нового будівництва; кредитування нового будівництва; *die Mieterhöhung* → [іменник + іменник] – підвищення орендної плати. У складених словах граматичний рід визначається за останнім словом: *der Verbraucherschutz* (*der Verbraucher + der Schutz*) – захист споживачів, тобто останнє слово виступає носієм граматичних категорій роду, числа та відмінка, а у двоскладових іменниках інколи також носієм семантичних відмінностей: *die Pflichtversicherung* – обов'язкове страхування, *die Versicherungspflicht* – обов'язок застрахуватися. Специфічна особливість офіційної мови «юридична німецька», а саме наявність багатоскладових словосполучень, не є типовою для української мови. Як, наприклад, правильно перекласти таке довге слово, як *Geldwäschebekämpfungsergänzungsgesetz*? З якого слова почати переклад, на які групи слів можна розкласти це словоскладення? Спочатку поділимо складене слово на складові частини: *Geld/wäsche/bekämpfung/ergänzungs/gesetz*. Ми виділили 5 повних слів, переклад починаємо з останнього компонента і поступово просуваємося до першого слова: *Ein ergänzendes Gesetz zur Bekämpfung der Geldwäsche*. І якщо перекладач має хороші фахові знання в галузі, що перекладається, то він передає зміст композиції наступним чином: *Додатковий закон про боротьбу з відмиванням коштів*.

У німецькій мові синтаксичні відносини у словосполученнях реалізуються за допомогою прийменників залежно від керування відповідного іменника: *die Kompromissbereitschaft* → *die Bereitschaft zu Kompromissen* - готовність до компромісів, *das Korruptionsbekämpfungsgesetz* → *das Gesetz zur Bekämpfung der Korruption* - Закон про

боротьбу з корупцією. При стисненні іменникових груп до складених слів останнє слово групи стає першим компонентом складеного слова, тобто послідовність компонентів складеного слова при перекладі є зворотною: *die Überarbeitung des Plans der Wege des Verkehrs des Bundes* → *die Bundesverkehrswegeplanüberarbeitung* - перегляд плану транспортних шляхів Федерації, *der Termin der Verkündung des Urteils* → *der Urteilverkündungstermin* - термін оголошення вироку, *die Verjährung der Straftat* → *die Straftatverjährung* - строк давності злочину.

Найпродуктивнішим суфіксом німецької мови, зокрема юридичної мови, є суфікс «-ung» [10, с. 74; 11], наприклад: *ein Gesetz rückgängig machen* (відмінити закон) - *die Rückgängigmachung des Gesetzes*, *das Recht geltend machen* (заявити про свої права/вимагати свої права) - *die Geltendmachung der Rechte*, *ein Rechtsmittel einlegen* (подати апеляцію, опротестувати постанову суду) - *die Einlegung der Rechtsmittel*.

При перекладі фахових текстів та законодавчих актів виникає проблема адекватного перекладу складених іменників. Існують кодифіковані терміни, але є також утворення, які не зафіксовані в словниках. У Німецько-українсько-російському коментованому словнику з адміністративного права [8] значення складених слів часто тлумачиться, а іноді й коментується, оскільки відповідних термінів в українській мові просто не існує, наприклад: *das Laufbahnprinzip* - принцип послідовного/поступового проходження державної служби; *die Laufbahnprüfung* - іспит, який необхідно скласти для доступу до кар'єри державного службовця; *der Laufbahnwechsel* - перехід з однієї категорії чиновників до іншої; *das Leistungsfähigkeitsprinzip* - принцип платоспроможності (Діє в податковому праві і містить основну вимогу до оподаткування: кожен громадянин повинен сплачувати податки залежно від його індивідуальної/об'єктивної платоспроможності. Це означає, що особливі, непередбачувані витрати мають знижувати суму оподаткування). Варто відзначити той факт, що багато складених іменників не перекладаються в українську мову дослівно, а інтерпретуються через тлумачення поняття, якого не існує в мові перекладу, як наприклад *das Laufbahnprinzip* - принцип послідовного/поступового проходження державної служби. З перекладом складених іменників, які не зафіксовані в словниках, може допомогти добре знання матерії (німецького та українського права) або консультація фахівця у відповідній галузі.

Керування іменників

Іменники об'єднуються в сполучення за допомогою прийменників, наприклад: *das Recht auf freie Meinungsäußerung* - право на вільне вираження думки, *eine Abneigung gegen zu strenge staatliche Überwachung* - неприйняття

надто суворого державного контролю, *der Aufwand an Arbeit* - обсяг роботи, *die Einsicht in die Akten* - доступ до документів, *die Übertragung der Verantwortung auf das deutsche Bundesverfassungsgericht* - передача відповідальності до Федерального конституційного суду Німеччини. Тут слід підкреслити, що іменники здебільшого зберігають керування дієслів, від яких вони походять, при цьому особливу увагу необхідно звернути на різницю в керуванні українських та німецьких іменників: *das Interesse an D.* - інтерес до чогось, *die Anwendung auf Akk.* - застосування до чогось, *der Entschluss zu D.* рішення щодо чогось.

Ось декілька прикладів з Німецького цивільного кодексу, де має місце відмінність у керуванні іменників німецької і української мови:

§318. Anfechtung der Bestimmung.

(1) Die einem Dritten überlassene Bestimmung der Leistung erfolgt durch Erklärung **gegenüber einem** der Vertragsschließenden. (BGB, Buch 2. Recht der Schuldverhältnisse).

Переклад: §318. **Оскарження визначення.**

(1) Визначення послуги, передане третій особі, здійснюється шляхом заяви, поданої одній із сторін договору. (ЦК, книга 2. Зобов'язальне право).

§843. Geldrente oder Kapitalabfindung.

(2) **Auf** die Rente **findet** die Vorschrift des § 760 **Anwendung**. Ob, in welcher Art und für welchen Betrag der Ersatzpflichtige Sicherheit zu leisten hat, bestimmt sich nach den Umständen. (BGB, Buch 2. Recht der Schuldverhältnisse).

Переклад: §843. **Грошова рента або грошова компенсація.**

(2) До ренти застосовується положення § 760. Чи повинен відповідальний за відшкодування надати забезпечення, в якій формі та на яку суму, визначається залежно від обставин. (ЦК, книга 2. Зобов'язальне право).

Мовна економія. Номінальний стиль

У юридичній мові діє закон економії мови, коли складні речення (реченнєві конструкції) прагнуть перетворювати на прості речення з великою кількістю іменників, що, однак, не спрощує змістовної сторони структури, наприклад: *Wenn die notwendige Einsicht in das Unrecht der Tat fehlt, ist nur bedingte Verantwortlichkeit gegeben* (Якщо відсутнє необхідне усвідомлення неправомірності вчинку, відповідальність є лише умовною). = *Bei Fehlen der notwendigen Einsicht in das Unrecht der Tat ist nur bedingte Verantwortlichkeit gegeben*. (При відсутності необхідного усвідомлення неправомірності вчинку відповідальність є лише умовною). У таких випадках йдеться про номінальний стиль, де переважають номінальні вирази, тобто прості іменники, часто разом з прикметниками, а також

іменникові складені слова. Іменники утворюють разом з дієсловами сполуку, при цьому іменники несуть смислове навантаження, тоді як дієслова втрачають своє власне значення і виступають як допоміжні. Номінальний стиль виглядає більш абстрактним і використовується у всіх фахових мовах, включаючи юридичну німецьку мову.

Стійкі іменниково-дієслівні сполуки

Сполучення іменника та дієслова, які також називаються функціональними дієслівними сполуками або розширеними формами, мають певні семантичні та синтаксичні особливості, а саме:

1. Функціональні дієслівні сполуки є складними предикативними виразами, які обов'язково складаються з іменника *actionis* та функціонального дієслова: *Bezug nehmen auf Akk.* – посилатися на щось; *einen Auftrag erteilen an Akk.* – доручати щось комусь;

2. Основне значення структури виражається іменником: *Hilfe leisten* – допомагати;

3. Дієслово втрачає своє номінальне значення, воно стає функціональним словом (як допоміжні дієслова). Компонентами функціональних дієслівних сполучень є: *bekommen, bringen, erfahren, erheben, finden, geben, gelangen, geraten, kommen, sein, stellen*, наприклад: *zum Ausdruck bringen, zur Geltung kommen, Niederlage erleiden, Einspruch erheben, Zustimmung finden, in Schwierigkeiten geraten, Antrag stellen*;

4. Тип дії (активний/пасивний) можна варіювати за допомогою функціональних дієслівних сполучень: *Kritik üben – kritisieren; Anerkennung/Beachtung/Unterstützung finden – anerkannt, beachtet, unterstützt werden; eine Bestätigung/eine Veränderung erfahren – bestätigt, verändert werden; Achtung/Respekt/Unterstützung genießen – geachtet, respektiert, unterstützt werden*;

5. Стійку іменниково-дієслівну сполуку часто можна замінити відповідним дієсловом: *Anklage/ Protest/einen Vorwurf (gegen jemanden) erheben – jemanden anklagen, gegen jemanden protestieren; jemandem etwas vorwerfen*.

Прийменники в юридичній мові

У німецькій мові існує понад 100 прийменників, їх можна розділити на різні категорії за значенням, наприклад, локальні, часові, модальні або причинно-наслідкові прийменники. У юридичній німецькій мові вони виконують ту саму функцію, що і в стандартній мові, а саме вказують на просторові, причинно-наслідкові, часові або модальні відносини. Оскільки юридична мова вимагає абсолютної точності, вибір правильного прийменника має вирішальне значення для уникнення непорозумінь, і в поєднанні з юридичними термінами прийменники можуть набувати

особливого значення, наприклад: *infolge* - внаслідок, *kraft* - на підставі, *mangels* - за відсутності, *zwecks* - з метою. У цьому контексті можна говорити про специфічні юридичні прийменники. Рзглянемо детальніше, де ці прийменники вживаються і яке значення вони мають.

gemäß / nach (D.) - ці прийменники використовуються для посилення на договори, правові норми або судові рішення. Вони означають «відповідно» або «згідно з»: *Die Kündigung erfolgt gemäß § 626 BGB.* - Звільнення відбувається згідно з параграфом 626 Цивільного кодексу.

entsprechend (D.) - подібно до *gemäß*, цей прийменник виражає відповідність: *Der Beklagte handelte entsprechend den vertraglichen Vereinbarungen.* - Відповідач діяв відповідно до договірних домовленостей.

aufgrund / wegen (G.) - «на підставі / через»: Ці причинно-наслідкові прийменники вказують на причину або підстави для юридичної дії або наслідку. Вони вимагають вживання родового відмінка: *Wegen arglistiger Täuschung ist der Vertrag anfechtbar.* - Через шахрайство договір може бути оскаржений.

mithilfe / anhand (G.) - «за допомогою / на підставі». Ці прийменники позначають засіб або основу, за допомогою яких щось встановлюється або доводиться: *Anhand der vorliegenden Dokumente lässt sich der Sachverhalt klären.* - На підставі наявних документів можна з'ясувати обставини справи.

gegen (Akk.) - «проти». Використовується в контексті судових спорів, порушень закону або претензій: *Es wurde Klage gegen den Beschuldigten erhoben.* - Проти обвинуваченого було подано позов.

zugunsten / zulasten (G.) - «на користь / на шкоду». Ці прийменники вказують, кому надається перевага або завдається шкода: *Das Gericht entschied zugunsten des Klägers.* - Суд виніс рішення на користь позивача.

innerhalb / außerhalb (G.) - «протягом / зовні», прийменники використовуються для визначення термінів або просторових сфер застосування. Вони вимагають використання родового відмінка: *Die Berufung muss innerhalb eines Monats eingelegt werden.* - Апеляція повинна бути подана протягом місяця.

Прийменники виконують у юридичному контексті певні функції, вони забезпечують точність, формальність, фіксованість як компоненти сталих юридичних виразів (*kraft Gesetzes, von Amts wegen*) та прив'язаність до певного відмінка, особливо часто зустрічається родовий відмінок (*anlässlich, anstatt, anstelle, eingedenk, infolge, inklusive, innerhalb, laut, mangels, ungeachtet, zwecks, außerhalb, bezüglich, wegen, kraft*).

Скорочення

До інших особливостей німецької юридичної мови належить велика кількість скорочень, більшість поширених законів цитуються не за повною

назвою, а в скороченій формі. В законах правові норми зазвичай поділяються на параграфи (§) або статті (Art.). Наприклад, Основний закон поділений на статті, тоді як більшість інших правових норм федерального права поділені на параграфи. Часто параграф або стаття поділяються на абзаци, які візуально відокремлені і, як правило, позначені арабськими цифрами в дужках.

Наприклад, параграф 433 Цивільного кодексу складається з двох абзців, які цитуються як § 433 абз. 1 ЦК і § 433 абз. 2 ЦК. Один абзац може містити кілька речень.

Якщо параграф має кілька абзців, при скороченому цитуванні абзаци позначаються римськими цифрами, а речення — арабськими цифрами: § 986 абз. I реч. 2 ЦК або скорочено § 986 I 2 ЦК.

Німецька мова має два основних типи скорочень: лексичні (скорочені слова або акроніми) та графічні (скорочення, які використовуються тільки в письмовій мові). Акроніми - це слова, утворені з початкових літер слів у фразі, які можна читати як одне слово, наприклад *BaföG* – *Bundesausbildungsförderungsgesetz* (Федеральний закон про сприяння освіті), або як послідовність літер: *BGB*.

Ще одним видом скорочень є скорочені склади або скорочені слова, як у випадку *Kripo* – *Kriminalpolizei* (кримінальна поліція) або *Uni* – *Universität* (університет). Графічні скорочення (аббревіатури) часто містять крапки і використовуються в офіційних або неофіційних текстах, *z.B.* – *zum Beispiel* (наприклад), *d.h.* – *das heißt* (тобто), *etc.* – *et cetera* (і так далі), *No* – *Nummer* (номер). Як бачимо, техніки скорочення різні, проте можна зробити висновок: акроніми та аббревіатури є важливою частиною німецької юридичної мови. Вони допомагають скорочувати довгі речення та роблять спілкування ефективнішим.

Скорочення використовуються в назвах законів та судів: *BeurkG* – *Beurkundungsgesetz* - Закон про посвідчення (договорів, заповітів), *ErbbauRG* – *Erbbaurechtsgesetz* (Закон про право на будівництво на чужій землі), *ProdHaftG* – *Produkthaftungsgesetz* (Закон про відповідальність за дефектну продукцію), *AkadGrG* – *Gesetz über die Führung akademischer Grade* (Закон про наукові ступені). Наявність великої літери *G* в кінці скорочення допомагає зрозуміти, що йдеться про закон, з іншого боку, слово «суд» в німецькій мові також починається з літери *G*, і ця літера *G* теж стоїть наприкінці аббревіатур: *ArbG* – *Arbeitsgericht* (Трудовий суд), *BVerfG* – *Bundesverwaltungsgericht* (Федеральний конституційний суд). Знання скорочень є дуже важливим у юридичній практиці, так, Німецько-українсько-російський коментований словник з адміністративного права містить цілий додаток скорочень цієї юридичної сфери.

Юридична мова є чоловічою

Ще однією особливістю юридичної мови є те, що вона є чоловічою, тобто в законах при називанні професій або роду діяльності майже виключно використовується чоловіча форма іменників, навіть якщо мається на увазі виключно жіноча особа. Так, наприклад, йдеться про роботодавця, про власника, хоча існують також роботодавці-жінки та власниці-жінки. Яскравим прикладом цього є витяг із Закону про акушерок: «*Hat der Antragsteller eine Ausbildung als Hebamme abgeschlossen...*» - «Якщо заявник закінчив навчання за фахом акушерка...». Через те, що в законах використовується тільки чоловіча форма, жіноча половина населення позбавлена можливості ідентифікувати себе з законом. У цьому контексті до §611 Цивільного кодексу було додано пункт b). Норма передбачає, що вакансії мають бути оголошені в гендерно нейтральній формі. Отже, хто шукає секретаря, не може оголошувати вакансію «секретарки», а має шукати «секретаря/секретарку». Однак використання чоловічої та жіночої форм часто робить юридичну мову більш громіздкою та складною. Сьогодні намагаються виправити цю ситуацію, використовуючи, по можливості, нейтральне слово «особа», наприклад, замість «неповнолітній» можна казати «неповнолітня особа». [12, с.33]

Запозичення в німецькій юридичній мові

На відміну від деяких інших фахових мов, таких як, наприклад, економічна німецька мова або мова ІТ-галузі, німецька юридична мова не містить так багато запозичень з англійської мови, але багато з латинської та деякі з французької. Це зумовлено історичними обставинами, оскільки коріння німецького права лежить у римському праві, особливо це стосується цивільного права. До 13 століття латина була домінуючою мовою канцелярій в Німеччині, проте з середини 13 століття використання німецької мови почало зростати. Німецька мова все частіше використовувалася для оформлення документів, оскільки все більше правових угод оформлялося нотаріально. Перехід до національних канцелярських мов був тривалим процесом, який тривав століттями. Хоча латина до епохи Відродження відігравала важливу роль як «лінгва франка» в науці та релігії, в канцеляріях її поступово замінили народні мови. Юристи використовують численні латинські терміни та вирази, які походять з античності, або були сформовані пізніше, оскільки латинські терміни дозволяють використовувати точну і однозначну юридичну лексику. Юридичні тексти та аргументації часто можна повністю зрозуміти лише за умови знання латинських термінів. Через своє величезне значення для мовного та культурного розвитку Європи латинська мова викладається в багатьох школах і університетах, особливо в Німеччині, Австрії та Швейцарії. У нас

предмет «Латинська мова для юристів» входить також до навчального плану юридичних факультетів. Ось декілька поширених висловів латиною, які часто використовують юристи: «*Nullum crimen, nulla poena sine lege*» - Немає злочину і покарання без закону, «*Ne bis in idem*» - Ніхто не може бути двічі притягнутий до відповідальності за один і той самий злочин, «*Pacta sunt servanda*» - Договори повинні виконуватися, «*Nulla poena sine lege*» - Немає покарання без закону, «*In dubio pro reo*» - У разі сумніву на користь обвинуваченого, «*Dura lex, sed lex*» - Закон суворий, але це закон. Є ще деякі сталі вирази, які набули популярності не лише у юристів: *de iure* – за законом, *de facto* – фактично, *ex officio* – за посадою.

Запозичення з французької мови можна знайти в мові дипломатії, оскільки історично французька мова була домінуючою мовою дипломатії, але після Першої світової війни англійська мова набула більшого значення, що знайшло відображення у Версальському договорі. Ось декілька прикладів з французької мови: *Konsul* - консул, *Konvention* - конвенція, *Attache* - аташе, *Kommunique* - комюніке.

Синтаксис юридичної німецької мови

Синтаксис юридичної мови теж вирізняється специфічними особливостями. Проаналізуємо цю специфіку на прикладі параграфа 1309 з Цивільного кодексу Німеччини, книга 4, яка регулює правовідносини у сімейному праві.

§1309 Ehefähigkeitszeugnis für Ausländer. ¹Wer hinsichtlich der Voraussetzungen der Eheschließung vorbehaltlich des Artikels 13 Abs. 2 des Einführungsgesetzes zum Bürgerlichem Gesetzbuche ausländischem Recht unterliegt, soll eine Ehe nicht eingehen, bevor er ein Zeugnis der inneren Behörde seines Heimatstaates darüber beigebracht hat, dass der Eheschließung nach dem Recht dieses Staates kein Ehehindernis entgegensteht. ²Als Zeugnis der inneren Behörde gilt auch eine Bescheinigung, die von einer anderen Stelle nach Maßgabe eines mit dem Heimatstaat des Betroffenen geschlossenen Vertrags erteilt ist. ³Das Zeugnis verliert seine Kraft, wenn die Ehe nicht binnen sechs Monaten seit der Ausstellung geschlossen wird; ist in dem Zeugnis eine kürzere Geltungsdauer gegeben, ist diese maßgebend. (BGB, Buch 4, Familienrecht)

Переклад: §1309 Свідectво про здатність до шлюбу для іноземців.

(1) ¹Особи, які підпадають під дію іноземного права щодо умов укладення шлюбу, за винятком статті 13, абзац 2, вступного закону до Цивільного кодексу, не можуть укласти шлюб до того, як нададуть свідectво внутрішнього органу своєї країни про те, що згідно із законодавством цієї країни немає перешкод для укладення шлюбу. ²Свідectвом внутрішнього органу влади також вважається довідка, видана іншим органом відповідно до угоди, укладеної з країною походження відповідної особи. ³Свідectво

втрачає чинність, якщо шлюб не укладено протягом шести місяців з моменту його видачі; якщо у свідоцтві вказано коротший термін дії, то він є визначальним. (ЦК, книга 4, Сімейне право)

В перш чергу звертають на себе увагу довгі речення.

1. Перше довге речення являє собою реченнєвий період, що складається з головного речення та трьох підрядних речень. Головним реченням є «*soll eine Ehe nicht eingehen*», перше підрядне речення є підметовим «*Wer hinsichtlich der Voraussetzungen der Eheschließung vorbehaltlich des Artikels 13 Abs. 2 des Einführungsgesetzes zum Bürgerlichem Gesetzbuche ausländischem Recht unterliegt,*» друге підрядне речення є підрядним реченням часу «*bevor er ein Zeugnis der inneren Behörde seines Heimatstaates darüber beigebracht hat,*» і третє речення є означальним підрядним реченням «*dass der Eheschließung nach dem Recht dieses Staates kein Ehehindernis entgegensteht.*» Друге повне речення, теж складнопідрядне, містить атрибутивне підрядне речення «*die von einer anderen Stelle nach Maßgabe eines mit dem Heimatstaat des Betroffenen geschlossenen Vertrags erteilt ist.*» І третє повне речення є також складнопідрядним реченням з підрядним реченням умови «*wenn die Ehe nicht binnen sechs Monaten nach ihrer Ausstellung geschlossen wird.*» Останнє підрядне речення тексту цитованого тексту „*ist in dem Zeugnis eine kürzere Geltungsdauer gegeben*“ є також підрядним реченням умови без сполучника *wenn*.

Як свідчить дослідження, в текстах законів найчастіше зустрічаються підрядні речення умови та атрибутивні речення, оскільки факти повинні бути представлені без пропусків, з усіма умовами та винятками. Дуже важливо правильно визначити синтаксичні відносини в реченні між словами у складі словосполучення та між головним і підрядними реченнями, оскільки від цього залежить правильне розуміння та правильний переклад тексту.

2. Ще однією синтаксичною особливістю є означення, які детально описують іменник. Ці означення, виражені прикметником, партиціпом І, партиціпом II або герундивом, утворюють розширену атрибутивну групу, наприклад:

§1257 Gesetzliches Pfandrecht. Die Vorschriften über das durch Rechtsgeschäft bestellte Pfandrecht finden auf ein kraft Gesetzes entstandenes Pfandrecht Anwendung.

Переклад: **§1257 Законне право застави.** Положення про право застави, встановлене правовою угодою, застосовуються до права застави, що виникло на підставі закону.

Розширені атрибутивні групи, утворені тут за допомогою партиціпа II, перекладаються українською мовою атрибутивним реченням.

3. У цих двох цитованих параграфах ми знаходимо інші специфічні особливості юридичної німецької мови, а саме багато іменників (номінальний стиль) і типові прийменники юридичної німецької мови: *hinsichtlich der Voraussetzungen der Eheschließung, vorbehaltlich des Artikels 13 Abs. 2, durch Rechtsgeschäft, kraft Gesetzes* (щодо умов укладення шлюбу, з урахуванням статті 13, абзац 2, шляхом правової угоди, на підставі закону).

4. Сталі вирази, такі як *Anwendung finden, seine Kraft verlieren*, та спеціальні сполучники, такі як *kraft*, сприяють формальному та точному зв'язку частин речення.

5. Для речень характерний чіткий порядок слів, що є типологічною особливістю німецького речення загалом. Також було помічено, що параграфи текстів законів часто починаються з умовного підрядного речення, причому це підрядне речення умови стоїть без вступної сполучника *wenn*, воно починається з дієслова: *ist in dem Zeugnis eine kürzere Geltungsdauer gegeben, ist diese maßgebend*.

6. Складність тексту посилюється ще й тим, що речення часто містять посилання на інші параграфи або закони, наприклад:

§1276 Aufhebung oder Änderung des verpfändeten Rechts. ... ³Die Vorschrift des §876 Satz 3 bleibt unberührt.

Переклад: **§1276 Скасування або зміна заставленого права. ...**

³Положення §876 речення 3 залишається без змін...

7. У німецькій юридичній мові часто використовуються пасивні форми, щоб відсунути діючу особу на другий план і зробити акцент на обставинах або результаті, наприклад: *wird festgestellt*.

Висновки

Наприкінці можна зробити наступний висновок: німецька юридична мова належить до фахових мов, які послуговуються законами загально-вживаної мови на всіх мовних рівнях, але водночас вона має певні особливі риси. Основними характеристиками юридичної мови є точність, однозначність і релевантність.

Щодо однозначності, хотілося би зауважити, що є випадки, коли одне слово може мати кілька значень, і це явище може стати предметом подальших досліджень полісемії у фахових мовах. Універсальною особливістю юридичної мови є те, що тексти, написані цією фаховою мовою, характеризуються номіналізацією, тобто наявністю великої кількості іменників, іменниково-прийменникових груп, поширених атрибутивних груп, сталих іменниково-дієслівних сполук та складених слів. Це пояснюється тенденцією до мовної економії, але, як уже зазначалося, не спрощує розуміння складної писемної німецької юридичної мови з громіздкими реченнями та синтактичними періодами.

Література:

1. Wimmer, R. (1998). Zur juristischen Fachsprache aus linguistischer Sicht. *Originalveröffentlichung in Sprache und Literatur*, Jg. 81. S. 8 – 23. <https://d-nb.info/117594985X/34>
2. Шаблій, О.А. (2013). Теоретичні та методологічні засади німецько-українського перекладу: дис....доктора філол. наук. Київ. – 540 с.
3. Курах, Н.П. (2016). Німецька та українська фахові мови юриспрудентії у зіставленні (на матеріалі сучасних текстів кримінального та сімейного права): дис. ... кандидата філол. наук. Київ. - 230 с.
4. Troll, Thaddäus, B. (2016). Rotkäppchen in Beamtendeutsch. <http://www.zeit.de/1984/52/rotkaeppchen-auf-amtsdeutsch>
5. Aktivkanzlei (2023) <https://www.aktivkanzlei.de/blog/marchen-in-juristendeutsch>
6. Philippe Wampfler (2018) <https://unterricht.phwa.ch/wp-content/uploads/2018/06/Rotka%CC%88ppchen-Versionen.pdf>
7. Bürgerliches Gesetzbuch. (2008). München: Deutscher Taschenbuchverlag GmbH&Co KG.
8. Шлоер, Б., Сойко В. (2006). Німецько-українсько-російський коментований словник з адміністративного прав. Українська правнича фундація. Міністерство внутрішніх справ Федеративної Республіки Німеччина. Київ: Центр правничої термінології, перекладів та словників УПФ.– 173 с.
9. Курах, Н.П. (2010). Порівняльний аналіз частин мови і словотвору в німецьких та українських законодавчих текстах. *Germanistik in der Ukraine*, Jahrheft 5'2010, Kyjiw: Verlangszentrum der KNLU. С. 138 – 146.
10. Roelke, Th. (1999) Fachsprachen. 2. durchgesehene Auflage. Berlin.
11. Oskar, Els. (1998) Das Postulat der Anonymität für den Sprachgebrauch. In: *ein internationales Handbuch für Fachsprachenforschung und Terminologiewissenschaft*. 1. Halbband- Berlin. С. 397- 401.
12. Simon H., Beck C.H. (2009). Einführung in das deutsche Recht und die deutsche Rechtssprache. 4. Auflage. Bern: Stämpfli Verlag AG.

References:

1. Wimmer, R. (1998). Zur juristischen Fachsprache aus linguistischer Sicht. *Originalveröffentlichung in Sprache und Literatur*, Jg. 81. S. 8 – 23. <https://d-nb.info/117594985X/34>
2. Shablîi, O.A. (2013). Theoretical and methodological foundations of German-Ukrainian translation: Doctor of Philology dissertation. Kyiv. – 540 p. [in Ukrainian]
3. Kurakh, N.P. (2016). German and Ukrainian professional languages of jurisprudence in comparison (based on contemporary texts of criminal and family law): Doctoral dissertation. Kyiv. – 230 p. [in Ukrainian]
4. Troll, Thaddäus, B. (2016). Rotkäppchen in Beamtendeutsch. <http://www.zeit.de/1984/52/rotkaeppchen-auf-amtsdeutsch>
5. Aktivkanzlei (2023) <https://www.aktivkanzlei.de/blog/marchen-in-juristendeutsch>
6. Philippe Wampfler (2018) <https://unterricht.phwa.ch/wp-content/uploads/2018/06/Rotka%CC%88ppchen-Versionen.pdf>
7. Bürgerliches Gesetzbuch. (2008). Deutscher Taschenbuchverlag GmbH&Co KG.
8. Schloer, B., Soiko V. (2006). German-Ukrainian-Russian Annotated Dictionary of Administrative Law. Ukrainian Legal Foundation. Ministry of Internal Affairs of the Federal